

Főszerkesztő és ideiglenes felelős szerkesztő:
Dr. Olosz Lajos
Laptulajdonos a
CORVIN
Lapkiadó R. T.

DÉLI HIRLAP

A timiștorontali törvényes bej. sz. 83.
(Dos. No. 934/1938)
Alapította:
**Dr. VUCHETICH
ENDRE**
és **Dr. VARNAY
ELEMÉR**

Ziarul Comunității Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népkegyesség lapja

A keleti és déli front eseményei egyaránt lekötik a figyelmet. Általában az a benyomás, hogy a katonai események ismét fokozott mértékben kerülnek előtérbe.

Olaszország

Mussolini kiszabadulása a németek helyzetének megszilárdítását vonja maga után Itáliában, — állapítja meg a semleges sajtó — Badoglio olasz ellenfelei most ismét Mussolini körül tömörülnek, akinek tekintélye minden bizonnyal megkönnyíti a német-barát fasiszták angolszász-ellenes szervezkedését. Ezzel szemben a Badoglio-kormány helyzete feleltes kényes. Nem is szólva arról, hogy Badoglio több miniszterét, így Guariglia külügyminiszterét is Rómában letartóztatták, a jelenleg Sziáliában tartózkodó tábornagy-kormányzó nincs abban a helyzetben, hogy a fegyverszüneti megállapodást a vállalt módon végrehajtsa.

A német és angolszász nyilatkozatokból és hírmagyarázatokból egyaránt kitűnik, hogy a fegyverszüneti egyezmény több pontja alkalmazhatatlanná vált. Az *Universul* című bucaresti lap berlini tudósítója a német hivatalos közzétételéről és alkalommal is kimerítő képet nyújt. Rámutat arra, hogy a fegyverszüneti egyezmény 12-ik pontjának alkalmazása („Az egyéb, politikai, gazdasági és pénzügyi természetű feltételeket, amelyeket Olaszországnak teljesítenie kell majd, későbbi időpontban nyújtják át.”) nyilvánvalóan attól függ, milyen mértékben vesz részt Badoglio tábornagy Olaszországa a szövetségesek hadműveleteinek támogatásában. Berlinben hangoztatják, hogy ma már az olasz király és Badoglio nem tényező Itália területén és elmenekülésükkel kormányzati rendszerük is összeomlott.

Badoglio helyzete

A Duce szenzációs kiszabadulása — folytatja az *Universul* tudósítója — a politikai egyensúlyt teljesen az olasz fasiszták javára bínentette, akik most Mussolini személyes vezetése alatt állnak. Badoglio tábornagy mindenestre nem volt abban a helyzetben, hogy a fegyverszüneti egyezmény 6. pontja értelmében Itáliát, Korzrikát és a Dodekanezost átadja a szövetségeseknek, ha nem az angolszászoknak most maguknak kell erőfeszítéseket tenniük e területek megszerzésére.

A továbbiakban a román lap rámutat arra, hogy a fegyverszüneti megállapodás 7. pontja is teljesíthetetlen. Ebben a pontban kimondták, hogy „haladéktalanul biztosítani kell a szövetségeseknek a szabad bevonnást az olasz területen lévő valamennyi repülőterre és hajózásmaszpontra, tekintet nélkül arra, hogy milyen ütemben tisztítják meg az olasz földet a német csapatoktól. Ezeknek a repülőtereknek és kikötőknek az olasz fegyveres haderő védelme alatt kell állaniuk mindaddig, amíg a szövetségesek maguk át nem veszik ezt a funkciót”.

Tekintettel arra, hogy az olasz hadsereg már nem létezik, — lefegyverezték — a kikötők és repülőterek pedig német kézen vannak, ennek a pontnak alkalmazása is illuzóriussá vált, — jegyzi meg az *Universul*.

A fegyverszüneti egyezmény 8. pontja értelmében „az olasz fegyveres erőknek haladéktalanul Olaszországba kell visszavonulniuk mindazokról a hadszínterekről, amelyeken ezidő szerint állanak”. A gyors német beavatkozás azonban délkelet európai körzetben megüresítette ennek a feltételnek a végrehajtását is. Nem áll módjában Badoglionak a 3. pontban foglaltak végrehaj-

Ujabb tartalékokat szabadít fel a keleti front déli és középső részén a folyamatban lévő nagyarányú arcvonal-rövidítés

A Wilhelmstrasse véleménye: Mussolini eltávolítja a monarchiát

Déli hadszíntér: Salernónál a németeknek sikerült a partraszállási hídfő összeszűkíteniük; Eboli körzetében erősödött az angol-amerikai ellenállás

Német gyorsnászádok több nagy olasz hajót elloptak az Adriai-tengeren

ása sem, mely a hadifoglók szabadonbocsátására vonatkozik. „Badoglio marsallnak nincsen egy foglya sem, ellenben ő maga foglya ma a szövetségeseknek”, — írja az *Universul*.

Az olasz hajóhad átadása (4. p.) legnagyobb részét keresztülvihető volt, a kereskedelmi flotta azonban német kézre került. „Az olasz légierőt nem lehetett átadni, elsősorban azért nem, mert ugyiszeren alig létezett már, másodsorban pedig azért nem, mert amíg megmaradt belőle, a német légierő kötelékébe vétetett fej”. — írja a román lap.

A keleti arcvonal

— Elmult a Szovjet nagy nyári offenzívájának tizedik hete is s újabb csak azt lehet megállapítani — írja Sertorius százados, az ismert német katonai hírmagyarázó — hogy Moszkva nem tudja elérni legfőbb célját: olyan hadműveleti áttörést, amelynek döntő kihatása lenne a háború kimenetelére. A Szovjet sorozatos támadásai a keleti arcvonal déli részének különböző szakaszain ezidőszent is folytatódnak s erejük sem hagy alább, úgy hogy egyelőre még mindig nem lehet beszélni, mikor érnek véget a folyamatban lévő súlyos elhárító harcok.

Sertorius százados, akinek ezt a közlést az *Nemzetközi Sajtótudósító* berlini felentés ismerteti, a pillanatnyi helyzetet a következőkben vázolja:

— A szovjet részről terjesztett jelentések, amelyek a fényereség arányairól szólnak, messze túlmennek a tényleg elért eredményen. A német elhárítás különben sem elégszik meg az üllő szerepével, hanem alkalomadtán ismételtelen a kalapács szerepe is játszósa. Ezt bizonyítja az egyik német páncélos kötelék ellenátadása, amely *Krasnoarmejszktól nyugatra* egy teljes orosz lövészadosztály körülvételére és foglyulvételére vezetett. Fogságba került az egész hadosztály-törzs is.

A német lapoknak a keleti hadihelyzettel foglalkozó hírmagyarázataiból kitűnik, hogy a szovjet nyomás keleten változatlanul erős, különösen a Dnyeszna-szakaszon. A német sajtó hangoztatja, hogy a rugalmas háromd réven továbbra is sikerült kivédeni a szovjet lehevesebb támadásait.

Churchill

A *Tat* című svájci lap rámutat arra, hogy az olaszországi német ellenrendszabályok gyorsasága bizonyos mértékben csökkentette az első napokban Londonban sokszor túlzott mértékben jelentkezett derulást. A zürichi lap a többi között ezeket írja: „Churchill hazatérésekor aligha fogják oly mértékben üdvözölni, mint győztest, mint ahogy ez még néhány nappal ezelőtt látszott. Minden jel arra mutat, hogy Churchillnek

az alsóházban némi bírálatra kell elkészülnie. Természetesen fokozott mértékben áll ez arra az esetre, ha a Dél-Olaszországban partraszállt angolszász csapatok addig komoly nehézségekbe ütköznenek.” A svájci lap londoni tudósítója megállapítja, hogy Mussolini kiszabadításában és Róma megszállásában a brit közvélemény oly politikai sokkhozást lát, melynek jelentősége csak ezután domborodik ki majd. A *Rador* berlini jelentése szintén arról ad hírt, hogy a brit kormányfő Londonba való visszatérésekor bírálatokra számíthat.

Eisenhower nyilatkozata

Lisszaboni hírforrás *Eisenhower* amerikai tábornok, szövetséges főparancsnok nyilatkozatát ismerteti. Eisenhower a szövetségesek főhadiszállásán laptudósítók előtt kijelentette, hogy az olaszokkal kötött fegyverszüneti egyezmény néhány pontja az események alakulása folytán szemelláthatóan alkalmazhatatlannak látszik. A németek Itáliában elég erősí-

tést kaptak ahhoz, hogy Olaszországot lényegében megszállott országgá tegyék. A hadifoglók és internáltak kiszolgáltatására, az olasz kereskedelmi hajók és repülőgépek átadására, Korzika átengedésére és a repülőterek használatára vonatkozó kikötések alkalmazhatatlannak váltak Olaszországnak azokon a részein, ahol a német fegyveres erők vették át a hatalmat.

Sertorius százados, az *Europapress* hírmagyarázója az olaszországi hadihelyzettel foglalkozva a többi között ezeket írja:

Általában véve mindjobban erősödik az a benyomás, hogy az angolszászok most már nem tákarékoskodnak annyira erőikkel. Annyi erőt raknak partra Dél-Olaszországban, amennyit csak tudnak. Német részről viszont hangsúlyozták, hogy az Itáliában rendelkezésre álló német haderőnek még csak töredéke lépett harci érintkezésbe az angolszászokkal, míg Kesseling és Rommel hadseregeinek zömé eddig az olasz véderő lefegyverzésével volt elfoglalva.

(—r)

Jelentéseink a harcokról

A frontvonal-rövidítés során a németek tervszerűen kiűrtették Novorosszijszket és Brjanszket

Berlin. A német vezéri főhadiszállás legújabb jelentése szerint abban a nagy elhárító csatában, amely több mint két hónap óta tombol keleten, a szovjet csapatoknak számbeli fölényük ellenére sem sikerült sehol a német arcvonalat szétszaggatniuk és hadműveleti eredményekhez jutniuk. Ha a németek területeket engedtek át, az mindig tervszerűen, teljes rendben és a front összefüggésének megőrzése mellett történt. A keleti arcvonal déli és középső részén, ahol a szovjet támadások súlypontja fekszik, nagyarányú frontkiegyenesítés van folyamatban, amiáltal újabb tartalékokat nyernek. Ennek az elszakadó hadmozdulatnak a keletében Novorosszijszket és Brjanszket városát valamennyi fontos berendezés teljes elpusztítása után a németek tervszerűen kiűrtették.

A Jelnyától nyugatra és Belyitől délre nagy szovjet erők támadásait ez erők súlyos ember- és páncélosvesztéseivel visszaverték, egyes betöréseket elreztettek.

A Ladoga-tótól délre az egész napon át megújuló szovjet támadások szintén eredménytelenek maradtak.

A keleti front többi részéről csak helyi harci tevékenységet jelentenek.

Az 52. német vadászipilótája a keleti fronton szintén megszerzte a 7000. légi győzelmet.

Közép-Itáliában az angolszász partraszállási hídfőnél az elkecseregett har-

cok nem csökkenő heveséssel tartanak. Salerno mellett a németeknek sikerült az angol-amerikai szárazföldi hídfőt tovább összeszűkíteniük. Eboli környékén, ahol az angol-amerikai ellenállás lényegesen megerősödött, német csapatok megsemmisítették elszakított északamerikai harci csapatokat és közben foglyokat és zsákmányt ejtettek.

Azokat az angolszász ejtőernyős csapatokat, amelyek a németek harcfrontja mögött értek földet, megsemmisítették.

Az angolszászok partraszállított csapataik tehermentesítése érdekében a Salernoi-től déli részében új, nagy erőkkel tettek partra. Itt heves harcok vannak folyamatban.

A német légierő az angol-amerikai hajógyűlékezéseket ismételtelen támadta. Egy nagy hadihajó és egy romboló olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy elpusztulásukkal számolni lehet. Sok más hajót megrongáltak.

Német gyorsnászádok egyik csoportja Schmidt sorhajó-főhadnagy parancsnoksága alatt az Adriai-tengeren néhány nap előtt elsüllyesztette a Badoglio-kormány egy torpedónaszádját, két aknakeresőjét és egy órhajóját. A német gyorsnászádok elfogták az első újat végző Leopardi csapatszallítóhajót fedőzetén 1000 olasz katonával és három további gő-

zöst. Azután befutottak egy nagy adriai kikötőbe és az ottani tengerészeti parancsnokot és a város prefektusát fegyvertételre kényszerítették.

Egy német hajófelderítő bizottság tagjai a nyugat-európai partok előtt elsüllyesztették egy támadó brit gyorsnaszádot és feljötték egy torpedóvető repülőgépet.

Brit-északamerikai bombázó kötelékek tegnap ismét támadást intéztek nyugati és déli francia terület ellen. Különösen Nantes belvárosában okoz-

A német sajtó a balkáni front biztonságáról

Berlin. (Rador). A Berliner Borsezeitung katonai szakértője kijelentette, hogy a balkáni front szilárd. Majd így folytatja: A balkáni zóna biztonsága, amelyről a német csapatok gondoskodnak és elhárítása mindazoknak a veszélyeknek, amelyek az olasz megadás idézhetné volna elő, kedvező módon fejlődik tovább.

Most már látszik, hogy Badoglionek jobb tábornoka és magasrangú tisztje hiányosul az Itália ellen történt hirtelen árusulás alkalmán, jóllehet a csapatok egészükben és a tisztikar nagy része teljes erővel ellene volt annak, hogy a német csapatoknak fegyveresen ellene szegüljenek.

Ott, ahol az olasz parancsnokok megkísérelték, hogy a németek meghatározta biztonsági intézkedéseiket aláaknázzák, vagy ahol tiltakozást akartak kifejezni, ott mindezt az első pillanatban megszüntették.

Rossi hadseregtábornok német fogságban

Rossi hadsereg-tábornok, egy hadsereg-csoport parancsnoka, akinek a parancsnoksága alatt volt az egész Balkán-félszigeten lévő olasz haderő, vezérkari főnökével együtt a németek foglyaként Tiranában.

Általában elegendő volt, ha a zuhanó repülőgépek alakulatai megjelentek a láthatáron, hogy a németek a kívánt eredményeket elérik, ha máséknél nem lehetett megérteni az olaszokkal a helyzetet.

Mind több és több eset fordul elő, hogy olasz alakulatok teljes egészükben tértek a német hadsereg kötelékébe való beosztásukat. Különösen azokban a vidékeken fordul ez elő, ahol a kommunista bandák megkísérelték a nyugalom és a rend megzavarását. Ezekhez a bandákhoz legújában brit összehúzó tisztek is érkeztek. Az olaszok úgy találják, hogy Badoglio hallatlan árusulása önként hozza magával a bolsevikki zűrzavart.

Albán ezredék német vezetés alatt

Albániában a nem régen alakult ezredék, amelyek albán tisztek vezetés alatt állottak, a német hadseregnek rendelkeztek alá magukat. Ott, ahol olasz tisztek voltak a parancsnokok, igen sok csapatrészt kérte a német kötelekbe való beosztását. Több feketéings zászlóalj arcol a németekkel együtt.

ZÁRA OLASZ HELYŐRSÉGE MEGADTA MAGÁT

Horvátországban összeült községek nélkül megy végbe az olasz csapatok lefegyverzése. Zára erősségének helyőrsége megadta magát. Ugyanúgy az olasz VI. hadtest is elfogadta a megadás feltételeit Raguzában, rövid ellenállás után. Ilyenformán a dalmáciai partvidék legtöbb kikötője a németek és a horvátok kezén van.

Spalatóban a zuhanó repülőgépek közbelépése megakadályozta a zsidók hajóra szállását és elmenekülését. Spalató ugyanis menedékhelye lett az egész Balkán emigráns zsidóinak.

A HELYZET MONTENEGRÓBAN

Montenegróban a biztonsági intézkedéseket már befejeztéknek lehet tekinteni. A repülőterek és szorosok, valamint Podgorica, az ország egyetlen nagyobb városa, szilárdan a németek kezében van. Ugyanekkor a német alakulatok a legnagyobb erővel

tak a bombák súlyos rombozásokat. A lakosságnak jelentős veszteségei voltak.

Néhány angol-északamerikai zavaró repülőgép az elmúlt éjjel a német birodalom északi területére bombákat dobott le, amelyek nem okoztak kárt.

A légi erő és a haditengerészet tegnap 23 ellenséges repülőgépet, legnagyobb részét négy motoros nehéz bombázót lőtték. Távolra repülő német vadász gépek tegnap az Atlanti-óceán belső része felett egy angol-szász nagy repülőnaszádot lőtték.

kezdték meg újból a harcot a kommunista bandák ellen, amit az olaszok e-hanyagoltak. A lakosságot kiáltványban biztosították arról, hogy független álamban, szabad fejlődésüknek nincs akadály.

AZ OLASZOKTÓL ZSÁKMÁNYOLT FEGYVEREK ÖSSZEJÜJTÉSE

Az olasz haderő lefegyverzése következtében szerzett nehéz fegyvereket raktárakban gyűjtötték össze. Ezeknek egy része titkos helyen van. Összejűjtötték az élelmiszereket, a hadi- és fűtőanyagot, továbbá igen sok teherszállító gépkocsit. Sok repülőterem birtokba vettek repülőgépeket, amelyek fölhasználhatók. Csak Moszart repülőterén

A szövetségesek a háború után is megtartanak egyes támaszpontokat

Genf. (Rador). A brit hírszolgálat newyorki jelentése szerint Ickes, az Egyesült Államok külügyminisztere, a „mexikói szabadság napján” tartott ünnepségen beszédet mondott. Kijelentette, hogy a szövetségeseknek a háború után is szükségük lesz fontos hadászati területekre, amelyek légi és tengeri támaszpontul szolgálhatnak és amelyekről ellenőrzés alatt tarthatják azokat az álla-

(Hercegovina) a németek harminc repülőgépet zsákmányoltak, — fejeződik be a Berliner Borsezeitung cikke.

VISSZAVERT REPÜLTÁMADÁS LE HAVRE KIKÖTŐJE ELŐTT

Berlin. (Rador). Amerikai vadász és romboló repülőgépalakulat, amely tíz gépből állt, szeptember 16-án reggel támadást intézett a Le Havre kikötője előtt lévő német partvédelmi egységek ellen. A támadó gépek egy része nagy magasságban, a másik része alacsonyban repült. A védelem heves tüzzel fogadta őket, ami megakadályozta a repülőket a pontosan célzó bombázásban. A támadó gépek közül háromat lelőttek. A német járművek legénységének veszteségei voltak, a járművek azonban visszatértek támaszpontjukra anélkül, hogy nagyobb rongálásokat szenvedtek volna.

IDEGEN REPÜLŐGÉPEK SVAJC FÖLÖTT

Bern. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Péntekre virradó éjszaka angol-amerikai repülőgépek ismét elszálltak svájci terület fölött. Az erről szóló hivatalos jelentés kiemeli, hogy ezen az éjszakan két ízben sértették meg idegen repülőgépek Svajc légitérét. Mindkét átrepülés éjjeltájban volt. Svajc több kantonjában légiriadókat rendeltek el és a légvédelmi tüzérség működésbe lépett. Bomba nem hullott svájci területre.

NEGVENNYOLC ÓRÁN BELÜL 1901 ALDOZATA VOLT A LÉGI HÁBORUNAK FRANCIAORSZÁGBAN

Párizs. A német távirati iroda jelentése szerint a párizsi lapok megállapítják, hogy a legutóbbi angol-szász repülő-támadás áldozatainak összehámlálása alkalmával, 43 óra belül, 558 halottat és 1343 sebesültet vettek számba.

A politikai arcvonal

A fasiszta párt szakít a királyság intézményével

Berlin. (Rador). A német távirati iroda jelenti:

A Wilhelmstrassen tartott legutóbbi sajtótájékoztató alkalmából egy újságíró feltette a kérdést, milyen következtéseket levonni abból a tényből, hogy az olasz fasiszta párt köztársasági fasiszta párra változtatta nevét.

A német külügyminisztérium szóvivője a kérdésre válaszulva kijelentette, hogy a német hatóságok nem tartják magukat illetékeseknek, hogy helyzetéről ebben a vonatkozásban illetékes magyarázatot adjanak, mert ez az olasz fasiszta kormány jogkörébe tartozik. Berlinben mindazonáltal úgy vélik, hogy a fasiszta párt nevének megváltoztatása azt a magától értetődő következményt vonja maga után, hogy a fasiszta kormány eltávolítja helyéről az olasz uralkodó-házat. A Savoyai-ház uralmá-

nak mindaddig értelme volt, amíg az olasz nép életéreje támaszkodott. A király mostani lépése azonban indokoltá teszi, hogy a Duce távollása el a monarchiát, annál is inkább, mert a monarchiát valójában a fasiszta forradalom tartotta fent. Eppen így indokolt az is, hogy a fasiszta párt köztársasági szervvé alakíjon át, — fejezte be nyilatkozatát a német külügyminisztérium szóvivője.

A CORRIERE DELLA SERA MUSSOLINI PARANCSÁRA ISMÉT MEGJELENIK

Milánó. A Corriere della Sera Mussolini parancsára újból megjelenik. A lap felhívja a munkásságot, hogy térjen vissza munkahelyére és őrizze meg nyugalmát.

Hire jár, hogy Mussolini volt lapja, a Popolo d'Italia — melyet a Badoglio-kormány megszüntetett — újból megjelenik.

A keletrázsai olasz engedményes területek sorsa

Tokió. (Rador). A tokiói rádióállomás megállapítása szerint a japánokon kívül Kelet-Ázsia más államában is megelőző intézkedéseket fogantatosítottak a Badoglio kormány fegyverszünetének következményeként. Mandzsukóban a kormány magának biztosította az olasz kiváltságos jogok ellenőrzését. A kínai nemzeti kormány szoros együttműködésben a japán hadsereggel, átvette a pekingsi, tiencsini, sanghaji és han-

kaui olasz engedményes területeket. Hankauban a Stefani olasz hírgyőnkötség irodáját a kínaiak bezárták. Thaiföldön az olaszokat védő-örizetbe vették és lefoglalták az olasz táviróközpontot, valamint a fegyvereket és a lőszert. Francia-Indokína kormány, az indokínai-japán védegyezmény értelmében az országban lévő olaszok ellen megfelelő intézkedéseket tett.

„Svédország minden szükséges intézkedést megtett semlegessége fenntartására”

Stockholm. (Rador). A svéd távirati iroda közli:

— Világos, hogy közeledik a háború végső számadása, — mondotta egy beszédjében Per Edvin Sköld svéd nemzet-

védelmi miniszter.

— A szemben álló két ellenség, — folytatta a miniszter, — megrögzött mind-
— erőt, és a harcok mindinkább kiterjednek a földgolyó országaira. Nincs te-

hát azon mit csodálkozni, hogy a svéd kormány minden szükséges intézkedést megtett semlegessége fenntartására. Ha vigyázz-allásban, alaposan felfegyverkezve állunk, nem érhet minket meglepetés, és valószínű, hogy esélyeink a béke fenntartására most jobbak, mint voltak bármikor a háború eddigi ideje alatt. Ilyen módon vizsgálhatjuk majd meg azokat a kérdéseket is, amelyek a háború befejezésekor merülnek fel. E kérdések között van a béke biztosításának a kérdése.

— Irre, ez az oka annak is, hogy miért kell fáradoznunk az északi együttműködés kialakításán. Ha ezeket a terveket nem lehet megvalósítani, — mondotta a svéd nemzetvédelmi miniszter, — Svédország részére az az egyetlen lehetséges politika marad, amely igen közel fog állni a fegyveres semlegességhez.

— Az északi országok együttműködésének kérdését Hansson miniszterelnök vizsgálta egy beszédjében. A miniszterelnök pontosan meghatározta a svéd kormány magatartását ebben a kérdésben a következőkben:

„A svéd kormánynak az a felfogása, hogy még nincs itt a pillanat arra, hogy az északi országok kérdéseinek megoldására a programot bejelentjük”.

— Az a lényeg, hogy a jövőbeli együttműködés terve kezdeti fólja az északi kormányok közt történt megállapodás szerint induljon meg. Ez az ügy egyelőre nem oldható meg kielégítő módon. Várunk kell. Egyelőre nincs is arra szükség, hogy a svédnek hivatalosan bejelentsek magatartásukat ezeknek a kérdéseknek a megoldásával összefüggően. Elég, ha hangsúlyozzuk a svéd kormány igen nagy érdeklődését, az északi együttműködés iránt, amelyről úgy hiszi, hogy a lehető legszorosabbnak és az érdekeket biztosítóknak kell lennie. A svéd kormány kijelenti azt az akaratát, hogy vállalja a maga részét abból a felelősségből, hogy az északi országok érdekeit szolgálja és védje.

— A kormány természetesen megteszi a kezdeményezésre szükségeseket, mihelyt az alkalmas időpont megérkezik. Kötelességének tartja, hogy megvitassa ezeket a kérdéseket a leginkább megfelelő fórumok között, hogy tartós megoldásokra lehessen jutni, — fejezte be beszédét Per Edvin Sköld svéd nemzetvédelmi miniszter.

A svéd külügyminiszter ismét kifejezésre juttatta hazája határozott békevágát

Stockholm. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Guenther svéd külügyminiszter Karlskronában beszédet mondott. Bevezetésében kiemelte ennek a második világháborúnak romboló hatását, majd ismételt hangzott Svédország határozott békevágát. A külügyminiszter azután rámutatott arra, hogy a Svédország mai politikai vonalvezetése csupán átmeneti jellegű; a békés vívjá újjáépítésének napján ismét felveszi a kapcsolatot valamennyi állammal. Svédországnak mostani magatartása nem egyéb mint előkészület a háború utáni felépítésben való tevékeny részvételre. Guenther külügyminiszter azután kifejezést adott annak a reményének, hogy ezt a háborút már nem ismétlik meg és rámutatott arra, hogy a háború után olyan nemzetközi szervezetet kell létesíteni, amely biztosítja a népek közötti béke fenntartását. Ez az emberiség legnagyobb és legelső feladata. Ebben Svédország minden felelősséget vállal.

Befejezésül a svéd külügyminiszter kiemelte, hogy népek közötti kapcsolatoknak az alapja ne a bosszúállás hanem a békülékenység legyen: Ne a gyűlölet, hanem az enyészés és mások szabadságának a telehen tartása legyen a vezérelv az államok egymás iránt való magatartásának, — hangzott Guenther.

Knox amerikai tengerészeti miniszter Londonban

Amszterdam. A brit hírszolgálat jelentése szerint Knox, az Egyesült Államok tengerészeti minisztere Londonban érkezett.

UTANIA filmszínház Arad Kellemes hívós terem. Tel.: 12-37
Ma bemutató. Izgalmas bűnügyi film. **MARIELLA LOTTI**
Gyanúsított nők
Izgalom. Cselekmény. Haisza. Szerelem. Híradó.

ISKOLÁINK SZÍNE ELŐTT

Az erdélyi római katolikus iskolákról, tanárokról, tanítókról s a hívek áldozatkészségéről beszél

Márton Áron püspök

Nagy József cikksorozata

HUSZADIK KÖZLEMÉN

Moszkva cáfolja, hogy keletről 50 hadosztályt Olaszországba vittek

Helsinki. (Rador). A német távirati iroda jelenti: A moszkvai rádió rendkívül szigorú hangon bírálja Anders lengyel tábornokot az az állítását, hogy 50 német hadosztályt elvontak a keleti frontról és az olaszországi hadszíntérre küldték. A moszkvai rádió ezzel az állítással szemben rámutat arra, hogy a keleti frontot a németek 1941 óta mostanáig állandóan erősítették.

Bejezésül a moszkvai rádió hangoztatta, hogy a lengyel tábornok állítása nem felel meg a valóságnak s az a célja, hogy támogassa a brit hangoskodást, a közvélemény megélesítésére, a második arcvonal felállítását illetően. Az orosz rádió szerint a második frontot az angolszások még nem állították fel.

A KORMÁNY PROGRAMJÁRÓL TÁRGYALT A BOLGÁR MINISZTERTANÁCS

Szófia. (Rador). A német távirati iroda jelenti: A bolgár minisztertanács osztrótokön délután öt órátkor est 11 óráig ülésezett, amely alkalommal a kormány programját tárgyalták.

A JUGOSZLAV KIRÁLY ÉS KORMÁNYA ELHAGYTA LONDONT

Stockholm. Péter jugoszláv király és a londoni jugoszláv emigráns kormány elhagyta az angol fővárost. Utjuk célja Kárró. A jugoszláv kormány akkor hagyta el Londont, amikor az ottani jugoszláviai politikai körök között legnagyobb volt a feszültség. Az emigráns horvátok és szlovének szűkítették az emigráns serebbel és a szlovénység egyetlen képviselője a mostani kormányban a múlt héten lemondott állásáról.

Bírálják Churchill háborus politikáját

Berlin. (Rador). A német főváros politikai körében érdeklődéssel könyvelik el az angol sajtóban és közvéleményben egyre élénkült bírálatot, amely Churchill miniszterelnöknek az európai háború és a csungkingi probléma tekintetében követett politikájával szemben megnyilvánul.

Berlinben érdekesnek találják azokat az angol hangokat is, amelyek a brit miniszterelnöknek Londonba való mielőbbi visszatérését kívánják. Hogy az angol sajtó a kétes sikerű olaszországi partizánállást nem tekinti melegségnek arra nézve, hogy Churchill ilyen hosszú ideig távol legyen, mi sem bizonyítja jobban mint az, hogy néhány lap nyíltan beszél egy újabb Gallipoliról, — állapítják meg Berlinben.

Bár a német fővárosban nem értékélik túl az angliai nyugtalanságot, még sem hagyható figyelmen kívül — mondják — ez a tény, mert élénk fényt vet Moszkva növekvő befolyására Londonban.

NEM VOLT VERFERDŐ MACAOBAN

Tokió. (Rador). A japán tájékoztató iroda közlése megcáfolja a macaoi vérfürdőről szóló angol hírverést, amellyel szemben a portugálok megállapították, hogy ezen a gyarmaton ilyesmi nem történt. A japán jelentés, a macaoi portugál hatóságok egy hivatalos közleményen alapul.

FRANCIA KATONAI BIZOTTSÁGOT FOGADOTT SZTALIN

Moszkva. (Europapress). Sztalin kihallgatáson fogadta az algéri francia felszabadítási bizottság Moszkvába érkezett katonai küldöttségét. A kihallgatáson Molotov külügyi népbiztos is jelen volt.

AZ ANGLIKAN EGYHÁZ KAPCSOLATOKAT KERES AZ OROSZ GÖRÖG-KELETI EGYHÁZZAL

Genf. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Londonban híre jár, hogy a Moszkvában tartózkodó yorki érsek kérni fogja Svergusz orosz pátriárkát, hogy küldjön szovjetországi egyházfőiről álló bizottságot Angliába.

Az Exchange Telegraph című angol lap úgy tudja, hogy a yorki érsek, mint az anglikán egyház képviselője. Molotov szovjet külügyi népbiztos is tárgyalt Moszkvában.

A News Chronicle című londoni lap értesülése szerint az anglikán egyház fő moszkvai látogatásának ügye a Churchill—Roosevelt találkozón is megvitatásra került.

Alba Iulia - Gyulafehérvár, szeptember. Ez már Erdély itt! Fenn a várban, csak egy kicsit kell történelmi tekintettel körülnézned: mennyi mindent látsz! Néhány pillanat alatt messzi, százados utakat járhatasz be. Lenézél a városra, látod, hogyan ölelkezik a város körül, hogy szemed láttára egyesüljön: az Ompoly és a Maros. Látod, ahogy a római légió, a Rómát, a hatalmat, a ayugalmat, a jogot és a biztonságot hozó büszke légió, menetel Szarmizegethuza felől és várost alapít itt s Apulumnak nevezi el. Hiába dulják fel a ta-

tárok kétszer is, ma is itt a vár: Alba Iulia-Gyulafehérvár, és a várban úgy körülvesznek a történelmi múlt emlékei, hogy szabadulni se tudsz tőlük, egy életre követnek, ha erdélyi vagy. Az igazi Erdély egy igazi darabja: itt a Szent Mihály püspöki templomban egymás mellett pihennek azok, akik Erdélyt, felekezeti hovatartozástól eltekintve, azon belül és azon túl olyan igazán nagyon szerették.

Milyen csodálatos ez a történelmi levegő itt a templomban. Ezek a néma sírok beszédes bizonyosságai annak, hogy

az erdélyi lélek

mindig igyekezett felülemelkedni az elmentéteken és kereste azt a magasabb, összefogó szempontot, amely döntő legyen tetteiben. Nem a ver ritmusára nalgatott, hanem a szellem ütemét követte. Erre az ütemre járta a hadak útját, építette a templomokat s ezt a sok-sok csodálatos múlt, ősi iskolát. Milyen békésen együtt vannak György barát és Boesktay István, János Zsigmond és Báthory András bíborosfejedelem, és itt vigyáz a legerdélyibb fejedelem: Bethlen Gábor is.

S ha néhány lépést teszel a püspöki templomból, az erdélyi római katolikus püspök otthonába lépsz. (Nem jó szó reá a rezidencia! Mennyivel szebb ez így: otthon, különösen azóta, hogy Márton Áron püspök az általa képviselt szellemiség otthonává tette). Az otthon kertjében elfogadatlannul beszélgethetsz vele, és a Kegyelmes Úrral szemben csak azt érzed, hogy milyen kegyelmes volt Isten, amikor éppen őt állította ide, aki nem húzódik a vár lövései mögé, hanem kitárja szíve kapuját mindenki felé, aki szívében a kötelességtudás és felelősség szellemének ütemére munkálkodik, végzi feladatát, éppen ott, ahová

Márton Áron püspök személye

milyen biztosítékot nyújt arra, hogy ez az együttműködés tartós lesz. S magam is, mint aki Nagy Ferenc erdélyi püspökünk közelében közelíthetem Anyaszentegyházamat, tudom, hogy milyen őszinte barátság köti egymáshoz a két legnagyobb erdélyi egyház püspökét és rajtuk keresztül egyházaikat is. Az is jellemző Márton Áron püspökre, amit az együttműködésnek iskolai vonatkozású részében, ime, a nyilvánosság számára mond:

— Iskoláinkat, s elsősorban a szerzetesnők vezette alatt lévő intézeteket szívesen keresik fel más-vallású növendékek is, s mi, amennyire a törvényszabta keretek és a rendelkezésre álló hely megengedi, szívesen fogadjuk őket. Tesszik ezt viszonzásul és hálaül is, mert egyházmegyémnek ebben a részében tanítóképző-intézetem nem lévén, az aiudi-nagyenyedi Bethlen-kollégium előjárósága tanító-növendékeimnek készséggel adott helyet, s a tanár urak ugyanolyan szeretettel foglalkoznak az én fiaimmal, mint saját növendékeikkel.

Es az is éppen Márton Áron püspökre jellemző, ahogyan tanárairól, tanítóiról nyilatkozik:

— Iskolákról, nevelésről, tanárokról és tanítókról ejtven szót, nem mulasztom el, hogy elismeréssel ne emeljem tanáraim és tanítóim áldozatos magatartását és munkáját. Hálás vagyok nekik, hogy felhívásomra helyükön maradtak, s így az elmúlt évek alatt tanerő hiány miatt egyetlen iskolát sem kellett bezárnom. Néhány iskola bezárta kapuit, néhány helyen pedig a tanerők száma kellett csökkenteniük, mert a hívek száma s ezzel együtt a tanköte-

sorsa állította. És milyen természetes, hogy egyszerre és azonnal az iskolákról esik szó:

— Egyházmegyémnek ebben a déli részében — mondja a püspök — a következő intézmények szolgálják a hitvallásos nevelés- és oktatásügy nagy céljait: 3 óvoda, 45 elemi-, 1 gazdasági-, 1 inasiskola, 5 leánygimnázium, 1 tanítóképző, 1 leány-felsőkereskedelmi, 2 fiú-főgimnázium, 1 továbbképző, 1 inasotthon és 2 árvaház. Ezekben az intézetekben az elmúlt tanévben 228 tanerő működött és közel 5000 növendék volt az Egyház nevelői irányítása alatt.

A püspök szavai után reátérek arra, hogy „iskola-utam” alatt milyen örömmel tapasztalhattam lépten-nyomon minden vezető, minden igazgató, minden vallomást tévő leirt és le nem írt szavát halva, hogy az erdélyi magyar felekezetek között milyen békesség, még ennél is több: együttműködés van. Utalok arra, hogy az evangélikusok éppen úgy, mint a bánsági reformátusok, valamint az unitáriusok részéről elhangzott szavak és vallomások is mind kiemelik, hogy

les gyermekek száma is több egyházközség területén érzékeny mértékben megfogyatkozott, de ezt a körülményt folytán előállott sajnálatos folyamatot a tanerők helytállása nem tudta megakadályozni. Hálás vagyok másodsor tanítóimnak lelkes munkájukért. Hogy a felmerülő szükségleteknek, tanügyi szempontoknak és a törvény rendelkezéseinek eleget tegyünk, nemcsak lelkiismeretes munkát, hanem többektől is kell még egyéni áldozatot is kell kívánunk.

Pi. most is, a főbbtanerős iskolák érdekében csatlós emberek helyezetem el olyan helyekről, ahol már gyökereket vertek, megszokták munkakörüket s szülők és gyermekek megszokták őket. Szó nélkül vállalták a költözökös és környezetváltoztatás nem csekély kellemetlenségeit. Sok helyen egy-egy tanítónő nemcsak az iskola tanítója, igazgatója, a gyermekek nevelője, hanem az egyházközség kántora, a templom gondozója s a pap mellett a hívek segítőtje, tanácsadója. Némelyeket városokból, ahol éveken át dolgoztak, másolat szülőhelyük iskoláitól, a családi környezetből küldöttem ki közlekedési utaktól is elzárt falvakba. S mentek a katona fejelemzettségével. Megérdemlik, hogy e helyütt is megelégedjünk róluk s „a nemzet e napszámásainak” munkáját és szép magatartását megköszönjem.

az iskolafenntartás

anyagi háttere, azok a nagy nehézségek, amelyekkel még a vagyonosabbnak mondható katolikus egyháznak is állandóan küzdenie kell. Es itt ismét olyan

részlet válik ismertté, amire nem ige gondolhattunk eddig. De halgassuk a püspök szavait:

— Hasonlóképpen hálás elismeréssel kell fordulnom az iskolafenntartó egyházközségek közönsége felé is, hiszen az ő biztató ragaszkodásuk, lelkes anyagi támogatásuk nélkül a mi erőfeszítéseinknek nem sok eredménye volna. Híveinknek a hitvallásos iskola iránt tanúsított és egyre erősödő ragaszkodása, anyagi hozzájárulása ösztönöz, hogy ezekért az intézményeinkért a kötelességeknél reánk háruló részét magunk is odaadással vállaljuk. A munkásság példaadásában ebben a tekintetben egyenesen felémelő. Iskoláink fenntartása súlyos anyagi kérdés és gond is, ezért híveinktől az erkölcsi támogatás mellett anyagi áldozatot is kell kérnünk. Minden egyházközség népe vállalta az anyagi teherbírásának megfelelő részt, voltak és vannak híveink, akik nagylelkűen segítenek a kötelességek terében felül is. De a híveink részéről megnyitkozó ez általános készség mellett is meg kell említenünk munkás - közönségünk áldozatkészségét.

Amikor iskoláink anyagi alapjainak előteremtésén fáradoztunk, talán legelőször a városok, bányás- és ipartelepék — (s itt elsősorban gondolok a júl-zsülvölgyi munkásságra) — munkássága értette meg legelőször a kérdés fontosságát, ő jött olyan megajánlásokkal, amelyek biztosan építeni lehetett. Nyilvánításaink szerint legnagyobb mértékben ez a munkásság biztosította folyamatosan és biztosítja ma is az egyházi intézmények és iskolák szükséges anyagi fedezetét vonakodás nélkül, és örömmel között dícséretes áldozatkészséggel. Helyénvaló tehát, hogy erről a nagyközönségnek is tudomása legyen, s melegen megszorítsuk munkás-híveink kezét, akik próbák időben bizonyították be, hogy hűzánk tartoznak, a templomot és iskolát magukénak tudják s róluk a maguk erejéből telhetően gondoskodnak.

A háttam megett halk köhögést hallok. Hátranézve, restelkedve lárom, hogy amíg itt, a kert csöndben,

közel egy órát beszélgettem

Márton Áron püspökkel, a kihallgatás várakozók egész kis csapata gyűlt össze a kert ajtaján. A püspök látta a várakozókat, mert szemben állt a kert bejáratával, de sem szavaiban, sem mozdulásában semmi sem vettette észre velem, hogy a kihallgatásnak vége. Ennyire belenyugodott az erdélyi nyilvánosságnak szánt „vallatásba”. De hát az iskola-kérdést nem is lehet egykönnyen és gyorsan „elintézni”. Sok-sok gond, ezer és ezer aggodalom kezdődött és végződött az iskolák fenntartásánál.

Elbucsumom. Megköszönöm a püspöknek, hogy anyai mindenre tanított ez alatt a számomra oly rövid és gyorsan elröppent egy óra alatt. Szavaimra így felel:

— Mindig egymástól tanulunk, kedves tanár ur, mindig egymástól.

Igen, egymástól kell tanulunk! Elsősorban a szeretet, a kölcsönös megbecsülés, egymás értékeinek felismerése és elismerése útján. Es tanulunk kell, mert amit megtanultunk, ami népi és egyéni művelődési kincsünknek lett éppen tanulásunk következtében, az sajátosan és elvehetetlenül a miénk, és ezzel a sajátosan „mienk”-kel tudunk legtöbbet szolgálni — az egész emberiségnek is.

Annyit még várhatunk

Az előadó beszél:
 — **Hogy mikor lesz vége a világnak?**
 Erre vonatkozólag számtalan elméletet kiottak már fel, a biblia éppen úgy foglalkozik a kérdéssel, mint a közép-keleti iskoláskorunk; Flammarión is kutatgatta s ha méltóztatnak emlékezni, bizony, még Jókai is. A nap majd egyszer kihűl, gázai elfognak, tömege ösőbb esik, állandóan nagy mennyiséget veszít erejéből s így következik el majd a világegyetem lassu elsorvadása.

A hallgatóság meredten, némi ijedelmekkel néz maga elé, alig mer rápillantani az előadóra. A szemek döbbenet rezzennek, az ajkukon halk sóhaj kél, mindenki a közelgő világvége izgalmaiban reszket. A lelkek előtt végigvonul az Utolsó Ítélet zivatarra, a Nap kihűlésének kozmikus tragikus pillanata.

A tudós tovább beszél:
 — Földünk egyre sorvad majd s elkövetkezik az az idő, amelyet Madách oly klasszikusan írt meg Az ember tragédiájának jégsarki jelenetében: hideg lesz és szélvihár, borzalom és örök jagy. Mintha az Antarktisz foglalná el az Egyenlítő helyét. Szörnyű vég ez, hőlygeim és uraim, pontosan kiszámították már az idejét.

A reszkező halgatóságból egy vékony, siri hang:
 — S mikor lesz az?

A tudós magasra nyúl, s mint az ítélet harsonája, zengi:
 — Tizenötmillió év múlva.

A csend még mindig félelmetes. A szolgálka keze is reszketve áll meg a vilámkapcsolónál. S ekkor egy félelme, megkönnyebbült hang a terem végéből:
 — Hála Istennek...

Egyszerre lélekzett fel mindenki. Egylőre nem kell tehát komolyabb bajtól tartani, haladékat kapunk. Néhány évet még várhatunk. Tizenötmilliót.

Annyi éppen elég lesz... (—vi)

— **Lelkészbucsutatás Rovine-Magyarpecskán.** (Saj. tud.) A szeretetnek és a ragaszkodásnak jegyében vetek bucsut a rovine-magyarpecskai római katolikus hívek a távozó Tóth István segédlelkész-től, aki a napokban kapott Cermeu-Csermőre plébániás kinevezést. A hívek nagy számban jelentek meg a plébánián, hogy megköszönjék Tóth István segédlelkésznek egy és fél éven át kifejtett népnevelő munkásságát. Kedves volt a szent Erzsébet leányegylet bucsuja, amely egyetlen minden egyes tagja egy-egy ezal virágot adott a bucsuzó segédlelkésznek és így az egyes virágszálakból hatalmas szeretet-csokrot.

— **A termés bejelentésének határideje.** Timișoara-Temesvárott. A városi közéleti szolgálat határidőt tűzött ki a város területén lévő gabonatermelők termésének bejelentésére. A bejelentést szeptember 25-ig kell megtenni, a meghalál telekbiroli hivatalban. A bejelentéssel egyidejűleg megkapják a termelőket a termelésről szóló bizonyítványt. A közéleti szolgálat közli, hogy az 1943/44. gazdasági év folyamán csak az adhat el vagy öröklhet gabonát, aki ilyen bizonyítvánnyal rendelkezik.

— **Szeptember 30-ig érvényes az 1. és 2. számú utazási jegy.** Timișoara-Temesvár város közlekedési szolgálatának közlése szerint a tizita vásárlására szolgáló 1. és 2. számú utazási jegy szeptember 30-ig érvényes és érvényüket most már nem hosszabbítják meg. Mindenki igyekezzék idejében tizifáját beszerezni. A közlekedési szolgálat, valamint a fakereskedő nem vállalhat felelősséget azért, ha valaki annak idején, a tél beálltával s amikor az igénylés egyszerre megnövekszik, nem láthatja majd el magát megfelelően tizifával.

— **Őszi nagyvásár Timișoara-Temesvárott.** Az őszi országos nagyvásárt Timișoara-Temesvárott szeptember 23-án, csütörtökön és szeptember 24-én, pénteken tartják meg. A vásárra járlatokkal ellátott egészséges állatok minden vidékről felhajthatók. A második napon tartják a kirakodó vásárt.

Szept. 19, vasárnap
 R. k.: Január vért.
 Protoszt.: Vilmos
 Ortodox: Trofim

Vapkelte: 5 ó. 41 p.
 Napny.: 13 ó. 6 p.
 1 nappal hossza:
 12 óra és 24 perc

A Déli Hirlap megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével. Timișoara-temesvári szerkesztőség és kiadóhivatal: 1, Piata Brătianu 3. Telefon: szerkesztőség 50-78, kiadóhivatal 28-10.

Előfizetési ár a lap házhoz való kézbesítésével vagy postán küldve: egy hónapra 140 lej, három hónapra 400 lej. Egyes szám ára 5 lej.

Aradon előfizetések, hirdetések és felszólalások Reclama hirdető-irodában, Metianu-utca 6. Telefon: 17-11.

— **Bérmálás Timișoara-Temesvárott.** A timișoara-temesvári püspöki székes-egyházban október 24-én osztja ki Pacha Agoston dr. római katolikus megyéspüspök a bérmálás szentségét.

— **Román karriagy salzburgi sikere.** A salzburgi ünnepi játékok alkalmából Georgescu George neves román karriagy meghívást kapott egy hangverseny vezetésére. Georgescu a meghívásnak eleget tett és egy Wagner, Strauss, Jerger és Paul Constantinescu szemüveiből összeállított hangversenyt vezényelt nagy sikerrel. Az ünnepi játékok rendezője második hangverseny vezetésére is meghívta Georgescut.

— **Aradon a szeptemberi cukoradagot 20-ig kell átvenni.** Aradon a szeptemberi cukoradag kiosztása folyamatosan van, minden keresztény személy 75 deka-gramm cukrot kap. Ezzel kapcsolatosan a városi élelmezési hivatal közli a lakossággal, hogy a cukrot a fogvasztók-nak legkésőbb szeptember 20-ig kell átvenniük; aki addig nem veszi át, elveszti jogát a cukorra. A kereskedőknek a cukorlevekkel szeptember 23-ig kell elszámolniuk a szindikátusnál.

Veszek 4,000,000 lej értékig kertes családi házat az Erzsébetvárosban, a Józsefvárosban vagy a Belvárosban. Az ajánlatokat Timișoaran, 38 30 tavbeszélő szám a azt közö jék.

— **FELTALALTAK A MESTERSÉGES KORREINGYÁRTÁST.** Az Euron című francia lap értesülése szerint több francia tudos felfedezte a mesterséges korreingyártás eljárását. A felfedezésnek nagy orvosi jelentősége van, mert a duokád következtében Európába nem szállítható kávé és a kávéol kivonó koffeint. A gyógyszerészetben már eddig is súlyos gondokat okozott a koffein hiánya. A francia tudosok eljárása ezen a hiányon akar segíteni mesterséges koffein gyártásával. A kávéban levő koffein, a teában levő thein idegcsillapító miatt vált az emberiség közkedvelő üdítő és narkotizáló italává a kávé és tea. Mind a ketőnek tengerentulon fekszik az őshazája, tengerentulon vannak a nagy kávé- és teaültetvények. E miatt a kávé és a tea ritkaság számba menő, drága ital lett Európában. Mivel azonban az ember nehezen mond le az enyhe narkotizáló és idegcsillapító szerekről, ma kávé és tea helyett sör, isznak az emberek, mert a komlóban levő lupulinnak van meg az idegcsillapító és egészséges álomba ringató hatása. A kávétól még abban is előnyösen különbözik a sör, hogy egyben tápszer és vitaminforrás, amelynek a háboru okozta vitaminszegény-táplálkozás idején igen nagy jelentősége van. A párizsi tudosok által felfedezett mesterséges koffein egyelőre igen drága, ughyogy csak orvosi célokra használható fel és nem lehet szó arról, hogy mesterséges koffeinnel pótolják az elmaradt igazi bakkávé.

— **Aradi 18—19 éves ifjak figyelmébe.** Az aradi területi körzetparancsnokság közli azokkal a 14—19 éves ifjakkal, akiknek 4—8 osztályos középiskolai végzettségük van és akik augusztus 25-ig nem jelentkeztek a sorozáson, hogy bármely munkanapon jelentkezhetnek ebből a célból. Jelentkezniök kell azoknak is, akik sikerült javítóvizsgájuk alapján beiratkozhattak a középiskolai negyedik osztályba. A kik nem jelentkeznek, azokat megbüntetik.

— **Uj református tanító Adea-Agyán.** (Saj. tud.) Az adea-ágyai református egyház presbiteriuma Tóth Lajos ciumburdi-csombordi levita-tanítót megválasztotta az egyház által fenntartott elemi iskola tanítójává.

— **Az aradi nyugdíjasok kölcsönös segélyző egyesülete** (Eminescu-utca 20.) felkéri a nyugdíjasokat, hogy a téli burgonya- és hagymaszükséglet bejelentése végett jelentkezzenek az egyesület beszerezési irodájában. Hangsúlyozzák, hogy a két cikkből csak azok részesülnek majd, akik igényüket bejelentik.

— **Az 1924—1926-ban született ifjak jelentkezése.** A timișoara-temesvári rendőrség felhívja a Timișoara-Temesvárott 1924-ben, 1925-ben és 1926-ban született ifjakat, hogy október 1-ig jelentkezzenek a lakásuk szerint illetékes kerületi rendőrségen, hogy az 1946., 1947. és 1948. korosztálybeli sorozó jegyzékbe beírják őket. Ugyanakor jelentkezzenek a más városban vagy megyében született és ugyanabba a korosztályba tartozó ifjak is. Azok ellen, akik a jelentkezést elmulasztják, megindul az eljárás.

— **Műszaki és ruházati célra való bőrcikknek engedélyezése.** Timișoara-Temesvár város közéleti szolgálat közli, hogy az intézmények és vállalatok műszaki és ruházati célra szükséges bőrcikkeiket csak az iparügyi, kereskedelmi és bányaiügyi államtitkárság, vagy a katonai és polgári ellátási államtitkárság külön engedélyével szerezhetik meg. Az ilyen cikkekre kiált nyílvános árjeltek érvénytelenek. Az elosztást meghatározott terv szerint végzik. Az ilyen cikkekre szóló engedélyeket részletes és indokolt kérelmek alapján adják meg.

— **Piaci árak Deva-Déván.** (Saj. tud.) A városi közlekedési hivatal a zöld bab árát nem állapította meg és azt a piacon 90—100 lejért árusították kilogrammonként. Egyéb árak legmagasabb árai a következők: burgonya 18, száraz bab 30, zöldség 30, körte 30, alma 20—25, szilva 20—30, ősi barack 35—45, paradicsom 30 lej kilogrammonként. A baromfi ára a legutóbbi hivatalos megállapítás óta nem változott.

(*) **Értesítés.** Fischer Ernő zongoratanár leszerelt, újra tanít, Arad, Regina Mária-körút 24.

(*) **Halálozás.** Rügner Rózsalia 83 éves korában, e hó 16-án elhunyt. Temetése e hó 18-án, d. u. 5 órakor lesz az aradi felső temető halottasházából.

(*) **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak, akik Kismarjai Lajosné, születési nevén Sándor Erzsébet temetésén résztvettek, ravatalára koszorút, virágot, helyeztek, résztvételüket nyilvánították, ezutom mond köszönetet a gyászoló Kismarjai-család.

Meggyessy István gazdasági felügyelő halála

Meggyessy István, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület felügyelője 55 éves korában Timișoara-Temesvárott hirtelen meghalt. Alapos tudásával és ernyedetlen szorgalmával a gazdasági élet terén évtizedek óta nagy és eredményes munkát fejtett ki. Sokat buzgólkodott a gazdasági nevelése körül és buzditásának volt köszönhető, hogy számos bamsági magyar gazdaifju kereste fel a ciumbrudi-csombordi és iernuti-radnóti gazdasági iskolákat. A szakirodalomban is állandóan tevékenykedett és cikkeivel oktatta a gazdaközönseget, amelynek haladása, felvilágosítása érdekében igen sokat tett.

Meggyessy István évek óta szenvedett szívbetegségben, ennek ellenére nem csökkenő buzgalommal folytatta munkásságát, a szó szoros értelmében mindhaláláig Csütörtökön beteg, törődött még a Magyar Házban levő irodájában volt. Amikor onnan este hazament, senki sem sejtette, hogy másnap már nem tér oda vissza.

Meggyessy István halála érzékeny vesztesége az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesületnek, a magyar gazdasági életnek és a Romániai Magyar Népközönsegnek. Elhunyt a széles körökben ismert, részvételt kelt. Halálát gyászolja felesége Meggyessy Gimpel Berta, két gyermeke: István és Agnes, édesanyja: özvegy Meggyessy Sztovszky Agnes, két testvére: Meggyessy Ferenc és Magyarné Meggyessy Teréz.

Temetése szeptember 18-án, szombaton délután negyed hét órakor lesz római katolikus szertartás szerint az Erzsébetvárosi temető kápolnájából.

— **Talált tárgyak.** A timișoara-temesvári villamos kocsiáiban a legutóbb vasuti szabályzatokat tartalmazó könyvet, pénztárcát 131 lejjel, szines szemüveget és fekete férfi nyitót találtak. A tárgyak a rendőrkésztszura épületében vehetők át.

Rádió

SZEPTEMBER 20, HÉTFŐ

BUCURESTI: 6.55 Ébresztő, hírek reggeli zene. 12.45 Hírek. 13 Bajtárs óra. 13.10 Hírek németül. 14 Hírek. 14.15 Közlemények. 14.30 Sebesültek szórakoztató órája. 15.30 Könnyű zene. 15.40 Katonák üzenek. 16.40 Hírek oroszul. 17 Zenekari hangverseny. 18 Diákélet. 18.15 Tarka muzsika. 19 Hírek németül. 19.15 Könnyű zene. 19.40 Közlemények. 19.45 Hírek. 20 Rádiózenekar. 20.30 Előadás 22 Hírek, sportesemények. 22.20 Szórakoztató zene.

BUDAPEST I: 6.25 Torna, zene, hírek, zene. 8 Hírek németül, románul, szlovákul, ruszinul, szerbül. 8.30 Iskolák kívüli oktatás. 10 Hírek. 10.15 Szalonzene. 11.15 Gordonka. 11.40 Felolvasás. 12.10 Zenekar. 12.40 Hírek. 14 Tánc együttes. 14.30 Hírek. 15 Nóták. 15.30 Előadás. 16.15 Kamarazene. 16.45 Hírek. 17 Operettelőadás. 18.50 Hírek. 19.50 Változatos műsor. 21.40 Hírek. 22.20 Francia zene és ének. 22.40 Szórakoztató zene. 23.45 Hírek.

MINDEGY

— Nem lehetek a felesége, kedves Bandi, mert nem vagyok szerelmes magába, bár ugy szeretem, hogy testvére tudnék lenni.
 — Igy is jó, Irénke. Nem tudja, mennyi fog ránk hagyni a kedves papa örökségül?
 — Az elítél, miközben akasztani viszik, felsóhajt:
 — Phi, de meleg van!
 — Mit szólnak én — válaszol a nőhöz — nekem ebben a kutyamelegben még vissza is kell mennem...

HÖSEGBEN

— Az elítél, miközben akasztani viszik, felsóhajt:
 — Phi, de meleg van!
 — Mit szólnak én — válaszol a nőhöz — nekem ebben a kutyamelegben még vissza is kell mennem...

ARO-kert, Arad Távheszlő 24-45
 A német filmpar remek kiállítása Heinz Rühmann-nal
Átadom a feleségemet
 Előadások 3, 5, 7 és 9-kor. Vasárnap 11:20-kor matiné egységes helyárral.

Látogatás a kovácsműhelyben

A mesterségek közül a legrégebbek sorában foglal helyet a kovácsé.

Hangos mesterség, a riporternek nem kell nagyon keresgélnie a kovácsműhelyt, mert zajával messziről árulja el magát.

A város végén hamarosan meghaltam azt a sajátzerű kalapácsolást, amely izzó vasnak a megmunkálásával jár. Itt vagyok már a műhely ajtajában és köszönök, de a zajban nem hallják. Türelmesen várok, amíg az üllőre fektetett izzó vas kalapálása megszűnik.

A mester

abbahagyja a munkát, fogadja köszönetem és válaszol kérdéseimre.

Szívesen beszél a mesterségéről.

— En meg öt esztendeig inaskodtam, ma az inasok három év alatt tanulják meg a mesterséget. Baj azonban, hogy nem igen akadnak fiúk, akik kovácsnak mennének. Nehéznek és piszkosnak tartják ezt a mesterséget. Mind villany-szerelő és rádiótechnikus szeretne lenni. Igaz, hogy nehéz mesterség a mienk, de a segéd bére óránként 40 lejtől 60 lejig terjed használhatósága szerint. Nekem annak idején, még az első világháború előtt havi 30 forint volt a fizetésem.

Megmutatja aztán a mester, hogy pontosan eleget tesz a törvény előírásainak. Különböző kimutatásokat kell csinálnia. Egy fiókból előszed öt-hat irattartót is. Ezek is, és a bennük levő íráskövek is mind kormosak a kezétől.

— Nem huzhatok fehér kesztyűt, — mondja mosolygva, — amikor irok.

Minden rendelést be kell jelteni és minden tudomásul vett rendelésre külön kell kérni a szükséges vasmennyiség engedélyezését. Új vasmennyiséget mindig csak akkor vásárolhat újabb engedély alapján, ha az előzőleg kapott vasal pontosan elszámolt.

— Augusztusban, a hónap végén 20 deka vasam maradt. Ezt is pontosan be kellett venni a kimutatásba. Tessék ide nézni.

— Van-e sok patkolás? — érdeklődöm.

— Falusi kovácsnak való ez, — mondja — a városi kovácsnak nem érdemes ezzel foglalkozni. Azért egy-két városi kovács is akad, aki csinálja.

— Hát mit csinálnak?

— Leginkább szerszámokat, de csak olyat, amit gép nélkül lehet csinálni.

Kovácsolunk acsbárdot,

mészárosbárdot, mindenféle más bárdot, makedaralókat, ékeket, szögeceket és más egyébeket.

Turkál a kormos iratok között:

— Itt van egy csomó rendelés: 200 acsbárd, 180 mészárosbárd, 35 tagló. Aztán itt van egy csomó új rendelés, nem tudom, mikor kerül ezekre a sor, mert előbb meg kell kapni az engedélyt rájuk.

— No, legalább van munka, ha van megrendelés.

— Megrendelés van, az engedélyt is csak megadják, de a munka mégis lassan megy. Nincsen segéd, vagy legalább is nagyon kevés. Kiöregedett segédekkel és volt mesterekkel kell dolgoznom, olyanokkal, akiknek már piher-niók kellene.

Amikor elhagyom a kovácsműhelyt, még messzire hallik utánam az ütemes kalapácsolás. A munka zenéje ez, amelyet oly ritkán hall meg és méltat figyelmemre a siető városi ember...

(—bán)

A GOMB

Írta: MANDY IVAN

Hogy mi mindenem megy keresztül még egy ilyen tekintélyes galambszürke gomb is!... Ő a középső gomb a felől-től. Ugy a pocak táján helyezkedik el, kicsit dőlyfösen. Általában meg van elégedve. Hát, hogyné! Őt, ugye, mindig begombolják, nem úgy, mint az alsót meg a felsőt. A felsőt szinte egészen elhanyagolják. Mintha ott se lenne. Milyen más egy középső gomb! Alig is beszél a másik kettővel.

— El vagyok foglalva! El vagyok foglalva! Most is köszöntenek. De milyen szépen hajlong előttem ez a fiatal ember... A, most kigombol a gazdám. Persze, melege van. Ujra begombol. Aztán megint ki. Mennyit foglalkozik velem. Hiába egy középső gomb... — Engem legalább békén hagynak, — mondja a felső. — Roppant kellemetlen lehet, ha az embert örökké ki- és begombolják.

— Csöppet se kellemetlen! Nagy tévedés! Maga csak azért mondja, mert irigy. Magával senki se törődik.

— Jó, jó, csak vigyázzon.

— Hogy-hogy vigyázzak? Mire vigyázzak?!

— Fityeg.

— Fityegek? Nos igen, ez is attól van, hogy sokat foglalkoznak velem.

— Aztán majd leesik.

— Mit képzél? Azt hiszi, hogy hagyom a gazdám?! Törődik ő velem.

De azért attól kezdve kicsit nyugtalan volt. Egyre vékonyabb szálon lógott. Majd csak észreveszi, gondolta, aztán segítenek rajtam. Agyondolgozom magam, nem úgy, mint az a két semmirekellő igaz, a felső gombnak nincsenek ilyen gondjai. De neki nem is köszönnek. Aha, most kigombolnak. Csak vigyázzunk, vigyázzunk, hisz lesem!

Két ujj figyelmen kívül utána kapott. De a gomb már leesett. A járda repedésébe gurult. Szűk helyre szorult.

— Majd csak megkeresnek, — gondolta. — Az mégse lehet, hogy itt maradjak! Egy középső gomb!

— Miért ne lehetne? Mi az, hogy középső gomb? De nagyra van vele!

— Ki beszél? Miféle szemtelen fajnő? Egy gyufaszál, persze. Ismerem ezt a fajtát! Végighúzzák őket a doboz oldalán, lobbannak egyet, aztán elhajítják. Tulajdonképpen, középső gomb létemre nem is volna szabad szóbaállnom magával, de ha már egy helyre kerültünk... Mióta van itt?

— Nem tudom. Régen.

— Régen? Rettenetes. És hogy bírja? Hisz sötét, kellemetlen hely ez. Van itt

— ötös ikrek. (Tokió). Egy kis koreai faluban egy japán asszony ötös ikreknek adott életet. Anya és gyermekei teljesen egészségesek. Több japán szakorvos azonban a helyszínre utazott, hogy az ötös ikrek és édesanyjuk gondozásáról intézkedjenek. (Rador).

— Halálos bajleset. A timistorontal-temestorontalmegyei Carpinis-Gyertyámos községben az ottani téglagyár iparváltójának mozdonya elütötte a 63 esztendőes Csász Ferencet, aki olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a baleset után 2 órával meghalt. Megállapították, hogy Csász Ferenc teljesen süket volt és nem hallotta a jelzést és keresztülment a pályán, a mozdonyvezető pedig már nem tudta a vonatot megállítani.

— Különös alkoholmérgezés. (Stockholm). A német távirati iroda jelenti: A svéd távirati iroda arról ad hírt, hogy az izlandi Westmannfjord-ban nyolc személy alkoholmérgezés áldozata lett. A tenger hullámai partra sodorták egy alkoholos üveget s ennek tartalmát itták meg a szerencsétlenül járt emberek.

valaki rajtunk kívül?

— Egy szög meg egy szivarcsutak.

— Micsoda tarsaság! Ezeket meg a felső gomb is különbégeny! Pedig arról sincs valami jó véleményem. Tudjak kérem, a felső gomb...

— Kit érdekel ez? Ugyan hallgasson már!

Nedves cseppek hullottak a lyukba. A szivarcsutka elézött. A gyufaszál a felszínre került. Kiszótt.

— Kinek milyen a szerencséje.

— Az igaz — mondja a gomb. — Most aztán magam kuksolhatok itt. Igaz, itt volna még a szög, de az nem beszél.

Két ujj nyult le érte

— Aha, fölemelnek. Fölemelnek! Megtalálták! Kinek milyen a szerencséje! Jól mondta a gyufaszál!!

Egy gyerek találta meg a gombot. Hazavitte. Letisztogatta, fényesre dörzsölte. Az asztalon játszott vele. A körmeivel pöccintett rajta. A gomb ilyenkor előreszaladt.

— Na, na, hogy bánnak itt velem?!

Különböben milyen remekül tudok futni! Igazán nem is tudtam, hogy ilyen gyors vagyok!

— Jó lesz a csapatban. — mondta a gyerek. Azzal betette egy nagy skatulyába több gomb közé.

Egyszer egy noi kéz nyult be a dobozba. Kerésgelt a gombok közt.

— No, ez éppen jó lesz.

Azzal kivette a középső gombot. Az határozottan örült a dolognak.

— Csaknogy végre kiut vagyok! Utálom azt a sötét dobozt! Vegye egy kis levegőt! Nem hagyom magam össaszatnyázni! Tudok ugrani, futni és azonkívül középső gomb vagyok.

Az asszony megmutatta a férjének is.

— Azt hiszem, ez a gomb éppen jó lesz a felöltődre.

A gombot kicsit bántotta a dolog. Hát persze, hogy jó lesz! Micsoda beszéd! Mintha először kerülne felelőre!

Az asszony felvarta.

De hova? Legfeljebb.

— Hát ez hallatlan! — mondta a gomb. — Egy középső gombot ide tenni! Nem, ezt nem bírom ki! Ledobom magam!

Persze, azért csak ottmaradt. És néha be is gombolták.

— Ugyilátszik, itt megbecsülik a felső gombot. Végeredményben ez nagyon helyes. Mert gondoljuk csak meg, mi a felső gomb? Ugyebár, az van legfeljebb? Azért ez mégis jelent valamit. Tagadhatatlan. Igazán mondhatom, meg vagyok elégedve.

— Mozik műsora. Szeptember 18, szombat: A rad: Aro: „Atadom a feleségem” (Heinz Rühmann), Corso: „Az első találkozás”, Forum: „Mailu” (Doris Duranti, Antonio Centa), Urania: „A gyanusított nő” (Mariella Loti). — Timisoara-Temesvár: Apollo: „Aldebaran, a sivatag csillaga”, Atlantik: „G. P. U.” (Martha von Ditmar, Laura Solari), Capitol: „Kis határforgalom”, Corso: „A kegyencső” (Alida Valli), Thalia: „A zöld frakk”. — Fratelia-Ujkiroda: Roxi: „A garázs leánya” (Fritz Schmetz, Ursula Graoley).

— Ügyeletes gyógyszerárak. Szeptember 18, szombat: A rad: Butta (Avram Iancu-tér 12), Jankó (Regele Ferdinand-ut 25). — Timisoara-Temesvár: Belváros: Salvator (Regele Ferdinand-ut 3), Gyárvaros: dr. Sandovici-Czegka (Dավոր-utca 10), Erzsébetváros és Józsefváros: Roxin (Axente Sever-tér), Mehala: Chioreanu (Closca-utca 18). — Fratelia-Ujkiroda: Panajoth. — Freidorf-Szabadsfal: Bonomi. — Szeptember 19, vasárnap: Sibiu: Nagyszében: Lieb Viktor (Regina Maria-ut 59), dr. Binder (Reisper-utca 9).

FINNORSZÁG ÉS AZ OLASZORSZÁGI ESEMÉNYEK. (Helsinki). Finnországban feszült érdeklődéssel figyelik az olaszországi eseményeket. A finn kormány még nem nyilatkozott ebben a kérdésben, hanem a várakozás álláspontján van. A helsinki olasz követség még működik és nem hozta nyilvánosságra az eseményekkel szemben elfoglalt álláspontját.

A LEGUTÓBBI BOMBATÁMADÁS ALATT EGESZ HÁZSOROK DÖLTEK ÖSSZE PÁRIZSBAN. (Párizs). A német távirati iroda ismertei az OFI francia hírgyűjtők jelentését. Párizsban az angol-amerikaiak által történelmi legritókbbi bombázásról Courbevoieban a bombázási követő 23 óra alatt 70 halottat szököltak össze. Egy másik helységben 200 sebesültet számoltak meg a halottak számát, más nem állapították meg. Sok a halott Aareneben is. Marra Párizs és környékén az Autent városrészt néhéz megmértállításon ment át. Háromez házsortok dőltek össze 300-400 mászozs házozozatában. A mentő csapatok összesen 1200 halottat a romok között levő áldozatok kimentésén. (Rador).

A YORKI ÉRSEK SZTALINNAL. (Stockholm). A yorki érsek Moszkvába érkezett és kihallgatáson jelent meg Sztalinnal. Az érsek kijelentette, hogy Sztalin nemrég, Sergiusz patriárka megválasztása alkalmával vallási türelmeségről tett tanúságot és ez bírta rá, hogy személyesen győződjék meg a szovjet-oroszországi vallási állapotokról.

MANDZSUKUO FÜGGTELENSÉGE-NEK IVFORDULÓJA. (Tokió). Mandzszukuo most ünnepelte meg függetlenségének 15 éves fordulóját. Ez alkalommal a kormány elnöke beszédet mondott, amelyben megemlékezett miadarról, amit Mandzszukuo cselekedett az árszial néposzadók kerében. Kamutott arra, hogy Mandzszukuo gazdaságilag erős és ma jelentős tényező a keletázsiai nagy harcban.

LEVÉLBÉLYEG A BOMBÁZOTT VÁROSOK KEPEVEL. (Párizs). A francia postai igazgatóság elhatározta, hogy legközelebb új 5 frankos névértékű levélbélyegeket bocsát ki a bombázott francia városok képeivel. A bélyegek jövedelmének egy részét a légi támadások sújtotta lakosság javára fordítják.

100 MILLIÓ LEVA BOLGAR GYERMEKOTTHONOK LÉTESÍTÉSÉRE. (Szófia). A bolgár munkügyi minisztérium értekezletet hívott egybe, amelynek feladata 100 millió leva alap megteremtése gyermekotthonok létesítésére. Ezzel teljesedhet meg az elhunyt Boris király kívánsága, aki nagy szeretettel viselte gondját a bolgár gyermekeknek.

ÓRIASI TŰZ A FILADELFIAI PÁLYAUDVARON. (Madrid). Washingtoni híradás szerint Észak-Amerikában a filadelfiai pályaudvaron óriási tűzvész pusztított. A tűz több épületet, raktárt, hat áruval megrakott vasúti tehérvontat, valamint 1500 ruhatári bűröndöt és csomagot pusztított el. A tűzoltási munkálatok közben sokan megsérültek. (Rador).

Ötszobás korszerű (modern) lakás
Timisoara, I., központjában november 1-re kiadó Felylagosi ást ad Dr. Gammere, L. Regina Mariaköut 10. sz.

ERNANDÓ
láncsólójában szeptember 28 án, este 7-10 új ánc, torna-és szepptanfolyamok kezdődnek.
Befelkötés minden csütörtökön, este 7-10-ig és vasárnap n. n. 5-10-ig
Ugyanakkor láncsóló (koteria) Timisoara, I., Tepez Voda-tér 1.

Apróhirdetések

ISELT, de jókarban levő, középtermetre ráló férfiöltöny, eladó. Megyeri szabósága, Arad, Banatului-ut. 6. (2315)

FILIPS-rádió, 4 meg 1 lámpás, eladó. Arad, Elena Doamna-tér 13. A szerb templom mellett. (2317)

GYERMEKKOCSI, nagyon szép, jó állapotban eladó. Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-u. 4. (2300)

SZILBUNDA és kéziszővőszék, felvetővel, eladó. Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-utca 4. (2301)

SZÜRKE férfiöltöny, lószómatracok, varrógép, rézfüggőnytartók eladók Arad-Sega, Ionel Ciordas-u. 24. (2302)

KÉT vontató (traktor) 30 Hp Ölpulés Valis-gyártmány, kifogástalan állapotban, eladó. Cim Kőműves Károly Peregulmic-Kispereg. (2303)

ELADÓ korszerű női egybenruha (hosztium) gyanjuszővetből, férfi borkabát, 42-es bakancs és télikabát, 14-15 éves leány részére. Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-utca 4. (2304)

GYÖNYÖRŰ damasztú abrosz 12- és 18-személyes, kifogástalan, 42-43-as tisztieszma, divatos 36-os női cipők, sötét-kék szövetkabát, sötétszürke kosztium, eevéb ruhaneműk, valamint lámpák, 7-decis üvegek stb. eladók Megtekinthető 9-11 és 5-6 között. Arad Luther-tér 3. második kapu, 12. ajtó. (2305)

CORSO-mozi, Arad
TELEFON: 23-61

FGYELEM. Ma 3, 5, 7 és 9 órakor
Az első találkozás
a régi szép emlékek filmje
Az első találkozás
a „Tarantella” testvérfilmje.
Az első találkozás
Maria Denis a „Két árva” szereplője
Az első találkozás
a báj és a kedvesség filmje.
Délután 3 órakor maíne 45 lejes
egyszeres helyárakkal.

HATSZEK-ÜGYNÖKSÉG, ARAD, Carol-körút 17. távbeszélő 16-95. 14900.000: 17 holdas szőlőbirtok, városközelben, hatszobás villával, melléképületekkel. — 5000.000: Hegyalja gőcpontjában őtholdas mintaszőlőgazdaság, épületekkel, felszereléssel. termelés. — 4000.000: nyolcholdas jólkezelt, világos megállónál, nagypéldet, sok felszereléssel. — 3500.000: őtholdas szőlőbirtok, kastállyal, termés, felszereléssel. — 3000.000: Ghiorocn. jófekvésű. — 2000.000 Paulisi háromholdas kisvillával. — 1250.000 négyestől holdas borszőlő naposfekvésű, épületek, felszerelés. — 700.000: siriai háromholdas, épület, felszereléssel. (267)

80 KATASZTRALIS hold földbirtok, aradi határban gazdasági épületekkel, nagy gyümölcsösökkel beáradó, esetleg feles művelésre kiadó. Közlebbit Frații Burza vaskereskedésben Aradon. (233)

POLOSKÁJA van? Forduljon Lovas Károly poloskairtőhoz Arad, Oituz-utca 111. vagy szivességől Girauschek borbélyhoz. Eminescu-utca 28. (273)

„FOTO GEORGESCU” Braşov, Victoria-ut 9, sürgősen keres kifogástalan retusőmft. Jó fizetést és lakást ajánl föl. (4326)

IGÉN jól jövedelmező kereskedelmi vállalkozáshoz pénzes társat keresek. Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-u. 4. (2306)

ELADÓ két öltöny, egy trenchkoot, felöltő kis termetre, 2 pár cipő, 41-es. Arad, Episcopiei-utca. 31. szám. 6. ajtó. (2307)

MINDENEST jó fizetéssel, szeptember 15-re felfogadok. Arad, Cosbuc-utca 15. szám. Dr. Brancoveanu. (2308)

CORSO-MOZI Előadások 3, 5, 7, 9-ór TELEFON: 38-95
Mentesül a tolongástól jegye előzetes megváltásával.
XV. Lajos pompája: **ALIDA VALLI**
A kegyencnő főszerepében

SÖTÉT diófa-ágy, éjjeli szekrény és scdrony, régi művi biedermaier interziás, gyönyörűen ujjáalakítva, eladó. Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-u. 4. (2309)

GYMNAZIUMOT végzett, gépirást tudó leány irodai vagy pénztárhozknói állást keres. Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-u. 4. (2310)

ARAGAZ, kettős, eladó. Arad, Comsa-utca 12., volt Calvin-utca. (2311)

IRÓGÉP, látható írásu, amerikai gyártmányu, eladó. Arad, Cap. Ignat-utca 49. szám. (2312)

VENNÉK perzsaláb- vagy esikőbundát, zongorát, bérbe keresek elintézéseket Braşovban és Bucureştiiben felelősség mellett vállalom. Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-utca 4. (2313)

FORUM-MOZI, ARAD Távbeszélő 20-10 Előadások 3, 5, 7 és 9-ór.
A sz. r. l. em. é. a sz. n. e. l. j. m. e.
MAILU **DORIS DURANTI**
ANTONIO CENTA

KIFOGASTALAN női őszi kabát és két pár uj, 37-es női félcipő eladó. Arad Aieixandri-utca 5. szám., 10. ajtó. (2314)

ÜVEG szalocessillár, szép virintá gyak. márkás festmények és 12-személyes, étkezőkészlet, márkás porcelán, eladó. Arad, Iosif Vulcan-utca 6. szám, 10. ajtó. Megtekinthető 11-től 3-ig. (2329)

BEJARÓ szakácsnő, és bejáró takarító-ró alkalmazok. Jelentkezés „Apromet” cégnél, Arad, Carol-körút 27. szám, 4. ajtó, első emelet. (2340)

GYERMEKTELEN házaspár keres kétszobás-konyhás lakást vagy egy szobás-konyhásat a Belvárosban. Cim „Ceres” Arad, Cajdralci-tér 12. (2341)

KEREKPARRA való segédmotor eladó. Arad, Doamna Balasa-u. 15. (2347)

KERESEK mechanikus molnárt hegyermalom részére és felvigyázót gazdaságra. Dr. Oct. Comaniciu. Braşov, Regele Mihai-utca 6. I. em. (4332)

NŐISZABÓ-munkást, férfit, vagy rőt felvesz Csákány. nőiszabó, Braşov, Maceariilor-utca 2. (4333)

FIATÁR mindenest azonnalra alkalmazok. Arad, Simion Balint-utca 12. szám. Földszint. (2342)

TELJESEN új, fekete városi bunda eladó. Arad, Oituz-utca 103. (2343)

TELEPES rádiót, jó állapotban levőt veszek. Arad, Távbeszélő 22-97 8-9 és 14-17 óra között. (2344)

JÓFORGALMU borbélyüzlet bérbeadó. Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-u. 4. (2345)

ÜGYES borbélysegédet nagy fizetéssel azonnal alkalmazok. Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-utca 4. (2346)

BEJARÓNÓT, főzéshez értőt, azonnal felfogadok. Timişoara IV., Fröbl-utca 52., 4. ajtó. (7440)

FAKERESKEDESBEN keresek irodai munkálatokban jártas kisasszonyt. Pop Mihály, Iosif Gal-u. 6. Jelentkezés 13 és 3 óra között. (7429)

KIFOGASTALAN egyszobás, korszerű lakás, villamos megálló mellett, a III. kerületben, cserélnék 2- vagy 3-szobás korszerű lakással. Ajánlatokat „Jó cseré” jeligére a timişoara-i kiadóba kérek. (7433)

BEJARÓNÓT keresnek a délelőtti órákra, Timişoara III., Sagului-ut 27.

NEHÁNY ungyermek felügyeletét, sé tájtatását, vállalom (2½ évestől) otthonomban (homokos, tágas, udvar). Társalgás német nyelven. Timişoara III., Brâncoveanu-u. 1., 3. ajtó. (7445)

GYERMEKKOCSI, korszerű, mély, valamint sportkoci eladó. Timişoara II., Pindului-u. 7. Munkástelep. (7445)

VÁLLALOK ovodás gyermekeket október elsejétől, egész vagy félnapra. Erdéklődni délelőtt 10-ig. Timişoara, Domnita Balasa-utca 24. Alsó csező. Klärmanné. (7362)

CSERÉPKÁLYHAGYAR, jólmenő, korszerűen brendezett, 50 év óta fennálló 2 házzal együtt fundus instructussal haláleset miatt, eladó. Ajánlatokat „Jólmenő 50 éves kályhagyar” jeligére a timişoara-i kiadóba kérek. (7448)

BEJARÓNÓT keresek délelőltre, Timişoara I., Buteanu-u., 20, 8. ajtó. (7446)

SZÉP, új ház, melyben két szoba, előszoba, konyha és kert van, eladó a III. kerületi Ulpia Traian-utcaiban. Bővebb felvilágosítást Timişoara III., Romulus-utca 19. szám alatt a háztulajdonos nyújt. (7466)

ELADÓ fekete könyvszekrény és íróasztal, hármas előszobaszekrény, kisebb üvegszekrény, bőr-karosszék, anódpotló, sötétkék női kabátzövet, továbbá szmirnaszőnyeg, varrógép. Cim a timişoara-i kiadóban. (7397)

ALNZ Bulldog 28 CP. és Fordson-tractorkor mágnessugyjtással traktor-ekék 2-3-4-vasu, ujak és használtak, hersej-tők, motorok 10-60 HP-ig azonnal kaphatók, szíjtárcsák minden nagyságban szállítunk. Friedrich Desideriu Timişara II., Cogalniceanu-utca 8. (7411)

FŐZNI tudó mindenest azonnali belépésre keresek. Timişoara I., Beethoven-utca 3. A főposta mögött. (7435)

TISZTI egyenruha, teljesen új, teveszibéléses télikabáttal, csizmával, borszíjjal, továbbá sapka, ingek, nyakkenedők eladók. Cim a timişoara-i kiadóban (7417)

FÉRFIÖLTÖNY, középtermetre való, valamint 43-as bakancs, 42-es eszma, kifogástalan állapotban levők olcsón eladók. Timişoara IV., Fröbl-u. 36., II. emelet 25. (4325)

TRAKTOROKAT, motorokat, malmi hengerekéket, lokomobilokat, cserélőgépeket minden nagyságban rongal állapotban is veszek Mischong, Timişoara II., O. Goga-utca 11. (7411)

ELADÓ diófurniros, korszerű ebédő, dchányzó asztalka kettős lappal, diófurniros. Diófurniros rádió és könyvvállvány, citromszíni, lakkozott tálalókosci és virágállvány. Mindegyik tömör és elsőrendű kidolgozásu. Belföldi perzsa összekötőszőnyeg, finom külföldi gyapjuból, kézzel kötött, divatos, új, női kabátka. Két gumicsuklya (kapucni) hátvédővel. Timişoara, távbeszélő 16-13. (7427)

KIFOGASTALAN állapotban levő, 27-es gyermek-, és 37-es, fiu részére való cipő eladó. Timişoara II., Badea Carian-tér 5., 7. ajtó. (7413)

JÓL főző bejárónót felfogadunk. Cim: Frații M. ess S. A. Timişoara IV., Dragalina-tér 4. (7428)

TARSZEKÉR, 2 tonnás, alig használt, eladó, vagy 3-4 tonnással cserélhető. Cim: Mathias Wolf, Timişoara IV., Bolintiniu-utca 11. (7420)

SÜRGŐSEN vennék 20-25 literes porcelán-, vagy öntött kő (Steinguss)-edényt. Timişoara, Timocului-utca 5. (7421)

DIVANYPÁRNA kikészítését olcsón vállalom. Ugyanott szép burtozott szoba azonnal kiadó. Timişoara II., Luneli-utca 10. A kapu alatt jobbra, özeveg Nagyné. (7424)

Töltőtollat
olcsón és jól vásárolhat
Stelzner József
írógép-szaküzletében Timişoara I., Brătianu-tér (Rabong és Schne der mellett.)

FÖLD- és téglatormelék feltöltésre kapható „Dunăreana”, Timişoara, Tudor V. adimirescu-sor 28. Távbeszélő 48-44.

MŰ-FOLDOZÁST (stoppolást) vállalom. Molyrágott, égett, szakadt ruhák javítása. Timişoara III., Wilhelm Mühle-utca 10. Löbl. (7426)

KÉT kereskedősegédet azonnali belépésre felfogadnak. Cim: Frint és Junglans, csemege- és fűszerüzlet, Timişoara IV., Berthelot-körút 8. (7436)

MINDENES SZOBÁLEÁNYT keres Pittoni fényképműterem, Timişoara, I. Venetia-u. 2. sz. (Carlton mellett).

BUTOROZOTT szobát, fürdőszoba használatlalt keres Aradon, magyar kir. konzulátusi tisztviselő. Cimeket a Magyar kir. Konzulátuson, Arad, Bulev. Dragalina 10. alatt kéri leadni. (5325)

ELADÓ jó állapotban levő, 32-es bakancs és 30-as szürke cipő, antilop, lakk-disszel. Timişoara III., Martirul Ciordas-u. 42. sz. (7386)

KERESEK azonnalra jó fizetést mellett jól főző mindenest bejárónót, aki lakás ellenében a házmesteri állást is betöltheti. Braun, IV., I. Vacaescu-u. 28.

NEM ÁLLAST, HANEM OTTHONT és biztos megélhetést találhat házias, művelt magyar leány (árva előnyben) keresztény családban. két éves árva kisleányra való lelkiismeretes felügyelet ellenében, Erdéklődők pontos adataikat szeptember 20-ig „Eva baba” jeligére juttassák el a timişoara-i temesvári kiadóba. (5226)

KÖZLEMÉNY ZSIDÓK RÉSZÉRE

A zsidó ügyeket intéző Comisariatul Generali rendőite értelmében az összes felmentési carneteket, tekintet nélkül arra, hogy mikor adták ki őket, szeptember 20 és 25. között újból láttamozzák. Ezt a határidőt nem hosszabbítják meg.

A láttamozzás végett be nem mutatott carneteket azonnali hatállyal bevonnák.

A carnet-tulajdonosoknak a jelentkezéssel egyidejűleg igazolniuk kell, hogy a hitközségnek és a Centralának szeptember 30-ig járó adójukat és a carnet-költségeket kifizették. Ugyancsak egyidejűleg meg kell fizetniük a Comisariatul General megállapította láttamozási illetéket.

A felülbélyezés a Zsidóközpont irodájában Goldis-utca 8. sz. alatt történik a következő sorrendben:

Szeptember 20-án az A-B-C-D kezdő betűsök.

Szeptember 21-én az E-F-G-H kezdő betűsök.

Szeptember 22-én az I-J-K-L-M kezdő betűsök.

Szeptember 23-án az N-O-P-R-Q kezdő betűsök.

Szeptember 24-én az Sch-St-Sz-T-U kezdő betűsök.

Szeptember 25-én a V-W-Z kezdő betűsök.

Ezt a sorrendet feltétlenül meg kell tartani.

Romániai Zsidóközpont
Arad megyei hivatala

Tiparita la 17 Septembrie 1943